

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 5. De Diodoro Tarsensi, & Theodoro Mopsvestiæ Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

Verbum Dei ante saecula omnino perfectum, & perfectum hominem in novissimis diebus pro nostra salute factum esse. Atque ista de fide à nobis liberè ingenueque praedicata, summam differimus. De quibus plenior delectationem animis poteritis percipere, si libellum in Concilio Antiochia convocato, de fidei decisione editum, & eum etiam qui superiore anno à Constantinopolitano Concilio generali compositus est, legere placerit: in quibus tam fidem nostram uberius exposuimus, tum haeresibus nuper excogitatis anathema scriptis proditum denunciavimus.

Quis porro non videt hæc omnino congruere iis, quæ supra de Synodo Meletii referuntur ex libello synodico? Secundum Patres Synodi constant. Aliquantum ante hanc generale Synodum anno 381. celebratam, celebrata est Synodus Antiochia, cui ipsimet saltem maxima ex parte interfuerunt, & in qua haereses nuper excogitatae, Macedoniana scilicet & Apollinaristarum, anathemate nominatim notatae sunt, & libellus fidei editus, in quo catholica de trinitate Personarum & Verbi Dei incarnatione doctrina exposita est quemque à se in Occidentem transmissum, jam pridem ad Damasum pervenisse, manifestè supponunt. An non hæc eadem omnia dicit libellus synodicus; cum ait, *Sed & Meletius... suo in throno Antiochia divinam & sacram convocavit Synodum, quæ divinam confirmans Symbolum, &c.*

Adderemlibenter in hac Meletii Synodo ab Orientalibus Episcopis subscriptam fuisse synodicam illam epistolam, quam in Orientem transmiserat Romana illa Synodus, in qua anno 369. Damasus, Auxentio & Ursicino damnatis, damnavit quoque jam in Oriente grassantem Apollinaristarum hæresim. Hanc nobis conjecturam suggerunt verba præfata epistolam subsequencia: *Explicit hac epistola vel expositio Synodi Romane habite sub Damaso Papa, & transmissa ad Orientem; in qua omnis Orientalis Ecclesia facta Synodo apud Antiochiam consona fide credentes, & omnes ita consentientes, eidem superexpansæ fidei, singuli sua subscriptione confirmant.*

Sequuntur subscriptiones septem Episcoporum, quorum primus est Meletius, & ex quibus quinque subscripserunt in Synodo Constantinopolitana. Post has autem subscriptiones hæc subiunguntur: *Similiter & alii 146. Orientales Episcopi subscripserunt, &c.* Ex quibus colligi posse nobis videtur in præfata synodicam epistolam subscriptam fuisse in Antiochena Synodo ab iisdem illis Episcopis, qui aliquantò post fuerant in Synodo Constantinopolitana, adeoque subscriptam fuisse in Meletii Synodo, de qua loquimur, & in qua fuisse Constantinopolitanæ Synodi Episcopos, ex eorum ad Damasum epistola observavimus.

Denique Appollinaristarum hæresis proscripta fuit à dicto Constantinopolitano Concilio quod primum fuit generalis Synodus Orientalis imperii, & postmodum accedente Damasi & Occidentalis Concilii consensu, evasit orbis christiani Synodus.

ARTICULUS V.

De Diodoro Tarfensi & Theodoro Mopsuestie Episcopo.

§. I.

De Diodoro.

Diodorus sub Valente Imperatore fuit de clero Meletii Antiocheni, & quidem, ut omnino fas est coniecere, presbyter, qui unâ cum Flaviano, Meletii pariter presbytero, cum pastor eorum Meletius iussu Valentis exularet in Armenia, curam gregis egit, ut refert Theodoretus lib. 4. hist. Eccl. c. 25. ubi de Diodoro sic loquitur: *Diodorus quidem sapientissimus & fortissimus, quasi fluvius quidam limpidus ac spatiosus, proprio quidem gregi aquationem prebebat: adversariorum autem blasphemias submergebat. At generis quidem sui nobilitatem nullatenus considerabat: Simonnet Theol. Tom. II.*

arumnas autem pro fidei defensione libenti animo tolerabat. Quare ob sua bona in Ecclesiam Antiochiam merita episcopalem dignitatem consecutus est. Nam Valente violenta morte sublato, Meletius ab exilio revocatus, Diodorum, qui in gravissima illa (quam Valens adversus orthodoxos excitavit) tempestate navem Ecclesiae incolumem servaverat, Tarfensem Episcopum constituit, & Cilicum ei provincia commendavit, seu Ciliciæ metropolim fecit. Quod ratum habuit Constantinopolitana Synodus; cui Diodorus interfuit.

Diodorum acerrimum Nicænæ fidei defensorem extitisse, testis est Sozomenus lib. 7. hist. ubi refert c. 7. Diodorum cum aliis orthodoxis Episcopis, qui Theodosio eos convocante, Constantinopoli convenerant, contendisse, ut Omœusiani Episcopi Filium Patri consubstantialem confiterentur. Et cap. 9. ab Imperatore Theodosio lege sancitum esse, ut in Oriente Ecclesiæ traderentur Episcopis illis, qui communicarent cum Diodoro Tarfensi & Pelagio Laodiceno.

Luculentum orthodoxæ sicut & sanctimonie Diodori testimonium reddit S. Basilii epist. 82. ad Patrophilum Episcopum. Porro, inquit, Diodorum, tanquam beati Silvani alumnus primum suscepimus, nunc verò diligimus & complectimur propter sermonis quam habet gratiam, per quam multi eorum, qui virum audiunt, meliores redduntur. Ex quibus verbis colligimus Diodorum & Omœusianorum Episcoporum communionem habuisse, & plurimos adhortationibus suis ad sanctiorem vitæ rationem adduxisse: quod confirmat Socrates, cum ait, Diodorum præfuisse monasterio, & sub eo Joanne Chrysostomum, Theodorum, qui Mopsuestiæ, & Maximum; qui Seleucia postea Episcopus fuit, monasticam vitam didicisse. Ibidem porro testatur Socrates, Diodorum postquam ad Episcopatum promotus fuit, multos conscripsisse libros, quibus Scripturas sacras, allegorica interpretatione postposita, literaliter interpretatus est.

Cyrillus è contra (Alexandrinum dico) Diodorum non uno loco graviter exagitat. Nam in epistola sua Joannem Antiochenum & ejus Synodum dicit, Diodorum scriptis suis apertè Verbi Dei incarnationem impugnare. Infames autem, inquit, opiniones Diodori, ac Theodori, & aliorum quorundam quos non laudare satius erat, ne quid gravius dicam, propterea, quod plenis quodammodo velis adversus Christi gloriam ferantur, nemo, &c. Et in epistola sua ad Successum Episcopum, explicans quomodo Diodorus scriptis suis Verbi Dei impugnet incarnationem, sic ait: *Diodorus quidam, sancti Spiritus olim impugnator, ut ajunt, cum orthodoxorum Ecclesia communicavit. Hic deposita, ut putavit, Macedoniana hæresis labe, in alterius morbi vim incidit. Sensit enim ac scripsit, alterum seorsim esse Filium eum qui ex semine David ex sancta Virgine Deique Matre natus est, alterum rursus privatim Filium illud ex Deo Patre Verbum. Qui (Diodorus) sub ovina pelle quodammodo lupum contegens, unum se Christum dicere simulat: sed cum referat quidem hoc nomen ad solum illud ex Deo Patre genitum Verbum Filium unigenitum, ipsum quoque (qui est) ex semine David, filium appellat: sed tanquam gratia loco nomen hoc ei tribuit, utpote qui illi, qui secundum veritatem filius est, unitus sit. Unitus autem, non ut nos asserimus (substantialiter & hypostaticè) sed secundum solam, dignitatem, & secundum auctoritatem, & secundum honoris aequalitatem.*

Juxta Cyrillum igitur, Diodorus in scriptis suis asseruit duos esse filios seorsim subsistentes, quorum proinde uterque propriam haberet hypostasim; primum ex solo Patre Deo ab æterno, secundum ex sola Matre Virgine in tempore genitum; primum esse propriè & natura, secundum verò impropriè tantum & gratia Filium Dei; primum esse Filium, Dei, quia est de substantia Patris, secundum, quia primò unitus est moraliter, per communionem ejusdem dignitatis, auctoritatis, & honoris; unum denique

Ee Chri-

Theod. lib. 5. hist. c. 4.

Soc. lib. 5. cap. 8.

Lib. 6. hist. Eccl. cap. 3.

Tom. 5. parte 2. pag. 195. epist.

Pag. 135. epist.

F. Tom. 2. Conc. pag. 294.

Christum esse, non duos, non quia unica est duarum naturarum, divina & humana, hypostasis seu persona, sed quia Verbum Dei unigenitum est.

Porrò S. Cyrillum, cum sic Diodori circa æconomiam incarnationis exponit doctrinam, aut ejus scripta non legisset, aut mentitum esse, nefas esset asserere. Quare omnino dicendum videtur, Diodorum, cum Appollinaristas acriter insectaretur, imprudenter prolapsum esse in oppositum errorem. Quod adhuc probari potest ex Leontii Byzantini tertio contra Nestorium libro ubi referuntur aliquot Diodori fragmenta, quibus præfati errores continentur. Item ex alio ejusdem Leontii libro adversus Falsarios, ubi Appollinarista ejusdem referuntur lacinia aliquot, ex quibus convinci potest Diodorus, negasse physicam & substantialem Verbis cum humanitate unionem. Quare existimandum est Diodorum, cum Basilium ad Patrophilum scribebat, aut nondum contra Apollinaristas scripsisse, aut certe quæ scripsit ad Basilium non pervenisse. Quod autem Diodorus non nisi post Constantinopolitanam Synodum, cui ipse interfuit, quæ Appollinarista damnavit, adeoque non nisi post obitum Basilii contra hosce hæreticos scripserit, propter ipsa Basilii verba, à nobis relata, facile credimus.

Quantum attinet ad Spiritus sancti divinitatem, quod obiter notamus, Cyrillo Diodorum illam impugnasse asserenti assentiri non possumus, eique Basilium opponimus, qui de Diodoro ut homine pio & catholico loquitur loco à nobis laudato. Præterea, ex eo quod Diodorus alumnus fuerit Silvanii Tarsensis, qui unus ex Omæusianis Episcopis fuit, aliud argui non potest, quam quod aliquandiu adhæserit factioni Omæusianorum. Unde non sequitur eum aliquando Macedonianæ hæresis tabe infectum fuisse: neque enim Omæusiani cum Macedonianis confundendi sunt, quia non omnes Episcopi, qui omæosion, omæosio repudiato, defenderunt, Macedonio post abdicationem suam Spiritui sancto bellum indicenti nomen dedere, quod de Silvano satis probat honorifica illius mentio, à Basilio divinitatis Spiritus sancti acerrimo defensore facta.

§. II.

De Theodoro.

Theodorus Joannis cognomento Chrysostomi, & Maximi, qui postea Seleuciæ in Iliaria Episcopus fuit, condiscipulus, cum illis auditor fuit primum Libanii Rhetoris & Sophistæ gentilis, deinde mortuo Libanio, Diodori Tarsensis, sub quo didicerunt & egerunt vitam monasticam, cujus postmodum pertæsus Theodorus rediit ad communem vivendi rationem, & de uxore duceba cogitare cepit, atque ut erat multiplici eruditione præditus, edito libello, propositi sui mutationem veterum exemplis confirmare conatus est. Hoc cum Joannes intellexisset, ad eum hortatricem scripsit epistolam, qua persuasus Theodorus, factique poenitens, relictis facultatibus, & nuncio nuptiis remisso, ad pristinum philosophandi genus regressus est; Fratrem habuit Polychronium nomine, quem scribit Theodoretus Apamensem Ecclesiam egregie administrasse, emendatissime viræ splendorem conjungendo cum sermonis gratia ac venustate. Ipse verò factus Mopluëstia Episcopus postquam annos sex & triginta Episcopatum gessisset, & contra Arianos, Eunomianos, & Appollinaristas strenuè & assidue decertasset, Theodoro Antiochenam Ecclesiam gubernante, vivendi finem fecit.

Intemperatus Theodori laudator Theodoretus Theodorum vocat totius Ecclesiæ Doctorem, & addit eum hæreticos, Arianos scilicet, Eunomianos, & Appollinaristas profligando, ovibus Christi optimum pabulum præbere. Cyrillus verò è contra in epistola ad Joannem Antiochenum dicit Theodorum in scriptis suis plenis quodammodo velis adversus Christi gloriam referri. In epistola ad Accacium melitenensem ait, Theodorum & Nestorium ex uno velut ore lo-

qui; & unum mala doctrinæ ex corde suo venenum evomere. In epistola ad clericos & Lamponem presbyterum scribit, Theodorum in suis de incarnatione codicibus blasphemias Nestorii blasphemias multo peiores posuisse. Denique in epistola ad Proclum Constantinopolitanum hæc habet: *In conscriptis ejus (Theodori) invenimus quædam nefarie dicta, & nimia plena blasphemia...* Sciat verò tua Sanctitas, quod prolata apud sanctam Synodum (Ephesinam) expositione ab eo (Theodoro) composita, sicut dicebant qui protulerunt, nihil sanum habente, reprobavit eam sancta Synodus, utpote perveris plenam intellectibus, & Nestorianam impietatem quasi effluentem.

Quod autem revera Theodori scripta blasphemias adversus dominicam Incarnationem referat fuerint, clarum est ex fragmentis ejus, quæ supersunt, & referuntur in collatione quarta & quinta œcumenicæ Synodi quintæ, ex quibus aliqua exempli gratia excerptimus. Lib. 2. de incarnatione negabat Filium Virginis & Dei Verbum esse unum & idem suppositum. *Homo, inquit, homini consubstantialis est, Deus autem Deo consubstantialis est. Quomodo igitur homo & Deus unum per unitatem esse potest, qui salvificat & salvificatur, qui ante secula est, & qui ex Maria apparuit?*

Imò in interpretatione octavi Psalmi disertis verbis asserbat Verbum Dei & Filium Virginis esse duo supposita, inter se distincta, & planè diversa. *Quomodo, inquit, non manifestum, quod alterum quidem nos divina Scriptura docet evidenter, esse Deum Verbum, alterum verò hominem, & multam eorum esse nobis ostendit differentiam? Nam iste quidem (Filius Dei) memorat, ille autem (Filius Virginis) memoriam meretur: & iste quidem (Filius Dei) visitat, alter autem (Filius Virginis) cum visitationem meretur, beatus dicitur, &c.*

In interpretatione Evangelii secundum Joannem libro sexto dicebat Filium Virginis esse templum Verbi. *Hoc quidem, inquit, quod est: ad Patrem meum & Patrem vestrum, Deum meum & Deum vestrum: Nemo sic demens est, ut alii cuidam convenire diceret, nisi in templo Dei Verbi assumpto pro nostra salute homini, qui & mortuus est, & resurrexit, &c.* Unde consequenter libro quarto contra Apollinarium agebat, Verbum & Filium Virginis esse duo supposita tam inter se distincta & diversa, quam templum, & is qui habitat in templo. *Age, inquit, omnia simul confundamus, & nulla jam sit discretio nec Dei forma nec servi forme, nec Dei templi, nec ejus qui in templo habitavit, &c.* Ex his

Asserbat, non Deum Verbum, sed purum hominem in tempore natum esse ex Virgine: sic enim loquebatur in libro tertio contra Appollinarium: *Non est quidem demens, Deum ex Virgine natum esse dicere... non id quod natum est ex Virgine, Deus est ex Deo consubstantialis Patri... natus est ex Virgine, qui ex substantia Virginis constat, non Deus Verbum ex Maria natus est. Natus autem est ex Maria, qui ex semine est David. Non Deus Verbum ex muliere natus est, sed natus ex muliere, qui virtute sancti Spiritus plasmatus est in ea, &c.* Superius dixerat: *Non tamen existimandum nobis est, Deum de Virgine natum esse; nisi forte idem existimandum nobis est, & quod natum est, & quod est in nato templo (supple ad mentem ejus) quod tamen non nisi falsè & absurdè, vel saltem non nisi improprie & abusive à nobis existimari potest. Quare Verbum Deus, ex eo quod fuerit in templo ex Virgine nato, aut omnino non potest, aut ad summum non potest nisi improprie & abusive dici natum ex Virgine, Hinc*

Mariam non solum hominis, sed etiam Dei Matrem dici posse concedebat, proprie quidem hominis, improprie verò & abusive Dei; vel, ut loquebatur, natura quidem hominis, relatione verò Dei, sic enim agebat in libro duodecimo de incarn. *Cum ergo interrogent: hominis genitrix, aut Dei genitrix Maria? Dicatur à nobis: utraque: unum quidem natura*

Tom. 9. Bibl. Pat. pag. 711.

Tom. 5. Conc.

Pag. 448.

Pag. 441.

Pag. 440.

Pag. 438.

Pag. 436.

Pag. 447.

Socrat. lib. 6. hist. c. 3. Sozom. lib. 8. hist. c. 3. Theod. lib. 5. hist. Eccl. 40.

Ibid.

Ibid.

pag. 456.

pag. 447.

P23. 454.

pag. 455.

Ec 2 verò,

verò, ut Persis & Armenis, Theodorum & ejus scripta ut blasphemis plena infamantibus. Parent hæc partim ex epistolis, quas tunc temporis scripserunt S. Cyrillus & alii Episcopi in causa Theodori, partim ex libellis contra eundem Theodorum oblatis Proclo Constantinopolitano, & ex ejusdem Procli tomo adversus Theodori dogmata conscripto, & ad Armenios transmissio.

Dum Nestorii discipuli, eo tacito vel etiam ore tenus palam rejecto, in ejus doctrina Theodori & Diodori Tarsensis auctoritate confirmanda operam omnem collocant, à Persis, Armenis, & aliarum gentium Episcopis Constantinopolim veniunt legati ad Proclum Patriarcham, à quo, oblatis ei libellis, efflagitant, ut ipse nominatim Theodorus cum suis scriptis & fautoribus anathematizetur. *Petimus, inquit, quatenus fiat unitas vestra contra Theodorum, & sacrilega capitula & dogmata ejus, & eorum qui similia sapiunt vel docent; & sicut Domino placuit condemnari manifeste & nominatim in Epheso ab universali Synodo sacrilegum Nestorium, sic per vos etiam antea condemnatum sine nomine, sacrilegiorem in varia impietate Theodorum nominatim condemnari, & eos qui secundum impiissimam ejus expositionem hætenus in Syria & Cilicia sapiunt & docent.*

Proclus, qui anno 434. sedem Constantinopolitanam obtinuit, anno sequenti, præfatis libellis permotus, tomum adversus Theodori errores conscripsit, & transmisit ad Armenios. Librum eundem, subjectis ei capitulis quibusdam, quæ collecta fuerant ex Theodori codicibus, & consonantem Nestorii dogmatibus doctrinam continebant, misit ad Joannem Antiochenum, suis & Imperatoris Theodosii litteris adhortans eum, ut collecta Synodo, dicta capitula anathemate notaret. Joannes, qui cum Nestorio Theodori auditor fuerat, frequentissimam convocavit Synodum, quæ de capitulis à Proclo transmissis nequidem inquiri passa est. Joannes itaque cum suis Episcopis ad Patriarcham Constantinopolitanum & Imperatorem, nullo præmisso examine, libros Theodori nihil reprehendendum habere rescripsit.

Quin etiam ad Cyrillum Alexandrinum scribere epistolam, in qua probato quidem Procli tomo, graviter improbant consilium ejus de anathematizandis capitulis Theodori, cui acriter patrocinantur, asserendo eum in episcopatu & communione Ecclesiæ decessisse, contra Arianos & alios hæreticos milles decertasse, & de illis triumphasse, similia circa Verbi Dei Incarnationem scripsisse orthodoxos alios Patres, ut Athanasium, Basilium, Gregorium utrumque, Nazianzenum scilicet & Nyssenum, &c. Si quæ in scriptis ejus suspiciosa videntur, ex aliis corrigi, & sensum catholicum suscipere facile posse; magnum esse per Orientem nomen illius, adeoque non posse eum damnari sine magna Ecclesiarum Orientalium perturbatione, &c. Similia porro ad Proclum pro Theodoro & scriptis ejus à Joanne scripta fuisse, dubium esse non potest.

Acceptis ab Antiochena Synodo litteris permotus Cyrillus Proclum à Theodoro & libris ejus nominatim anathemati subjiciendis dehortatus est, data ad eum epistola in qua aiebat, damnatis Nestorii blasphemis, similes Theodori blasphemias sufficienter damnatas videri; Theodori & scriptorum ejus magnam esse apud Orientales exultationem, adeoque expressam eorum condemnationem Orientalibus vehementer displicituram, nec imprudenter timere ne pluribus ruinæ occasio fiat, & nondum in orthodoxa fide confirmati, ad Nestorianam, quam ejurant, impietatem redeant; Ephesinam ipsam Synodum, anathematizando nefarium Theodori symbolum, nullam viri mentionem fecisse, neque ipsum nominatim anathemati subjecisse, & hac usam esse economiam, ne quidam ad existimationem viri respectantes, seipso ab Ecclesia separarent. Cyrillo auscultavit Proclus, sicque tunc Theodorus anathema, quo dignus erat, effugit.

Eodem tempore Cyrillus rescripserat ad Joannem &

ejus Synodum, breviter exponens orthodoxam Incarnationis fidem, admonens ne infames Diodori & Theodori opiniones attribuerent orthodoxis Patribus Athanasio, Basilio, &c. obsecrans denique, ut clericis suis præciperent, ne alia loquerentur, præter ea quæ in Synodo Ephesina definita fuerant, sed potius ut rectæ fidei confessionem tenerent, maxime verò ne de rebus hujusmodi facile sermonem miscerent. At cum postmodum certior factus est, malum grassari Oriente; Orientales Episcopos, dum simulant, ea se quæ Nestorii sunt, odisse, impiam ejus doctrinam alio restaurare modo, Theodorum scilicet & ejus scripta publicè venditando; populos denique ita infatuatos, ut exclamarent in Ecclesiis: Crescat fides Theodori, sic credimus, sicut Theodorus; ex Diodori & Theodori libris de incarnatione, vel potius contraincarnationem Verbi scriptis aliquot capita excerptit, eaque tribus libris confutavit, *Declans ubique abominationis plenam esse eorum (Diodori & Theodori) sectam; Theodorumque & hæreticum & impium, & super Paganos & super Judæos blasphemum esse ostendens. Theodori tamen patrociniū suscepit Theodoretus contra Cyrillum, cui pro illo respondit iracundè & intemperanter.*

Sub idem sanè tempus Cyrillus ad Imperatorem Theodosium scripsit epistolam, in qua hæc inter alia dicebat: *Theodorus quidam fuit, & ante eum Diodorus... isti Nestorii impietatis patres fuerunt. In suis enim libris... immaniter blasphemaverunt contra Christum... Voluit impius Nestorius quæ sunt illorum, in medium proferre, & expulsus est à Deo de sacra aula. Cum vero anathemati subjecissent dicta Nestorii, aliqui Orientis Episcoporum alio modo iterum ea introducunt, admirantes scripta Theodori, & dicentes eum recta sapuisse, & consonantia sanctis Patribus nostris, Athanasio, & Gregorio, & Basilio: mentiuntur verò contra sanctos viros: scripserunt enim quæ Theodori & Nestorii blasphemias impugnant. Sed*

Quidni contra eos, qui asserunt in legem, quam contra Nestorium post Synodum Ephesinam Theodosius junior tulerat, & qua jubebatur eos, qui Nestorii impietatem sequerentur, Simonianos nominari, librolque omne Nestoriana tabe infectos diligenter conquiri igni tradendos &c. nomina Diodori & Theodori inserta non fuisse nisi post quintam Synodum, auctoritate Justiniani Imperatoris, quidni, iniquam, dicatur Theodosius Cyrilli & aliorum orthodoxorum litteris, adnitere Proclo, adductus esse, ut cum plurimi in Oriente Episcopi Diodori & Theodori scriptis ad infirmendam Ephesinæ Synodi definitionem abuterentur, ea lege, quàm contra Nestorium tulerat, Nestorii nomini nomina Diodori & Theodori juberet adjici. Et verò dicere quod Diodorus privaræ manus opera irrepserit, divinæ est, & nulla probabilitate dici potest, quod Diodorum inferuerit Justinianus; cum eo tempore de Diodoro nulla fuerit instituta questio. Ergo superest, ut uterque, Diodorus & Theodorus, Nestorio, qui communem cum illis habebat causam, & communes blasphemias, dicatur additus esse iussu & auctoritate Theodosii.

Theodorum Ecclesiæ Mopsuestenæ diptychis erasum, & Cyrillum Alexandrinum ejus loco positum fuisse multò ante annum 600. dubitare non finit Synodus Mopsuestena, cujus acta referuntur in collatione 5. Synodi V. Sed quo præcisè tempore hoc contigerit, definiri non potest. Factum esse aliquantò post S. Cyrilli obitum circa annum 450. facile conjicimus ex testimonio Martyrii Ecclesiæ Mopsuestenæ presbyteri, qui anno circiter 490. jam erat in clero ordinatus, & juratus deponit se neque scire, neque audivisse quod recitatus est Theodorus in sacris diptychis.

Denique Ecclesiæ, quæ Theodorum centum & amplius ab exortis de illo contentionibus annos dispensativè toleraverat, illum tandem cum scriptis suis subjecit anathemati anno 553. in quinta Synodo collat. 8. cap. 12. his verbis: *Si quis defendit impium Theodorum, & impia ejus conscripta... & non anathematizat*

Tom. 5.
Conc. pag.
469.

Tom. 3.
Conc. pag.
1217. &
seq.

Tom. 5.
Conc. pag.
467.

Tom. 3.
Conc. pag.
1257.

Apud Cy-
rill. rom. 5.
pag. 192. epist.

Tom. 5.
Conc. pag.
487.

Tom. 5.
part. 2. pag.
199. epist.

Tom. 5.
Conc. pag.
487.

Tom. 58.
part. 2. pa-
194. epist.

Cyrl. ad
Accacium
Melit. tom.
5. Conc.
pag. 484.

Tom. 5.
Conc. pag.
487.

pag. 473.
& 4.

Tom. 5.
Conc. pag.
485.

Tom. 3.
Conc. pag.
1259.

Tom. 5.
Conc. pag.
471.

Tom. 5.
Conc. pag.
492. & seq.

Pag. 495.

Pag. 578.

tit ut eum, & impia ejus conscripta, & omnes qui suscipiunt, vel defendunt eum, & dicunt orthodoxe eum exposuisse, & qui scripserunt pro eo & eadem illi sapuerunt, &c. Talis anathema sit.

ARTICULUS VI.

De Nestorio.

Theodoret.
lib. 4. hær.
fab. in Ne-
gor.

Nestorius Germanicia Syria oppidulo oriundus, postquam varia peragrasset loca, Antiochia sedem fixit. Ibi pocedente tempore in clerum admisus, ad presbyteratus gradum postmodum promotus est. In liberalibus disciplinis mediocriter eruditus, apud inconsideratum vulgus plurimum valebat canora quam diligenter exercuerat, voce, & expedita facundia. Fulca veste indutus, & vultu ad tristitiam composito incedebat, corporis pallore ciborum abstinentia laudem aucupans. Raro prodibat in publicum, sed solitarius domi manebat, in libris versandis assiduus: *Hoc habito*, inquit, *Thodoreus, & hac simulatione multos inescans* (seu ludificans) magnam etatis sue partem peregit, ut Christianus videretur, magis quam ut esset, persequens, & Christi gloria suam præferens. Quare cum populum docendi minus suscepisset, non studuit ea dicere quæ animabus excolendis & ad Christianam pietatem informandis idonea essent, sed quæ imprudentis vulgi aures demulcere, ejusque plausum possent conciliare, quod & affectus est.

Socrat. lib.
7. hist. c. 28.
& 29.

Sisinnio, qui Attico in Episcopatu Constantinopolitano successerat, anno 427. desinente vita functo, & in ejus locum multis Philippum presbyterum, nec paucioribus Proclum, quem Sizinus Cizicenorum Episcopum ordinaverat, quique ab illis non receptus, in clero Constantinopolitano remanserat, subrogari summo studio contententibus, latius Imperatori visum est, peregrinum hominem Antiochia evocare, Nestorium scilicet, ut virum sanctum, & docendis populis maxime idoneum.

Id. eod. lib.
c. 29.

Post tres igitur menses, jubente Theodosio juniore, Constantinopolim adducitur Nestorius, ætate senex, sed vanæ gloriæ cupiditate juvenis, lupus sub ovina pelle latens, illaudabilis, sed tamen à plurimis ob affectatam præsertim temperantiam laudatus. Anno 428. Aprilis die 10. ordinatus Episcopus, illico coram universo populo Imperatorem sic affatus est: *Da mihi terram hereticis purgatam, & ego vobis coelum retribuam. Mecum hereticos debella, ego Persas tecum debellabo*. Ventosam hanc vocem cum plausu excepit vulgus imprudens, cui invisi erant hæretici, at sapientibus talem se Nestorius, qualis re ipsa erat intrinsecus, hoc est, levi, inanis gloriæ cupidi & præcipitis animi hominem probavit, quippe qui aqua civitatis vix ac ne vix quidem delibata, acerrimum se persecutorem ostenderet, innumerique extrema quæque minitaretur.

c. 29.

Pontificatus dignitate Nestorius, ut cum Theodoro loquar, velut tyrannide arrepta, quinto post ordinationem suam die, ut pergit narrare Socrates, locum, in quo Arianæ secretos conventus agebant, evertere aggressus, eos adduxit in desperationem, sic ut ipsi in illam suam sacram ædem iniecerint ignem, quo vicinæ domus deflagrarent, quam ob rem eum Incendiarium vocarunt non hereticum modò, sed etiam Catholici. A Novarianis vexandis primariorum virorum admonitionibus agrè deteritus est. Magnis per Asiam, Lydiam, & Cariam Quartadecimanos affectu calamitatis, plurimique ejus causa, seditione facta, Miletæ & Sardibus interiere. In Helleponto per Antonium quendam, Germæ civitatis Episcopum, Macedonianos acerbe exagitavit. Hi vexatione aliquandiu patienter tolerata, cum Antonius Nestorio morem gerens, eos vehementius persequi instituisset, spe salutis abiecta, illum interemerunt, in cujus secleris poenam, suadente Nestorio, Macedonianis Ecclesias suas addemit Imperator, nec tamen, nisi pauci ad veram Ecclesiam, relicta hæresi, sese contulere.

Id. eod. lib.
c. 38.

Simonnet Theol. Tom. II.

Lib. 7. cap.
32.

Dum sic Nestorius inconsideratè & contra episcopalem mansuetudinem modis omnibus insectatur hæreticos, hæreticus ipse, fit imò & hæresiarcha. Rem sic narrat Socrates, Anastasius quidam præbyter, quem Nestorius secum Antiochia abduxerat, & cujus in rebus gerendis utebatur consilio, quadam, die cum in Ecclesia doceret præsentem Nestorio, hæc protulit verba: *Nemo Mariam vocet Deiparam. Maria enim homo fuit. Ex homine autem Deus nasci non potest*. Multi tam ex clero quàm ex plebe, qui aderant, hac blasphemia conturbatis, ingens in Ecclesia tumultus exortus est nec tamen Nestorius Anastasium coegit ad palinodiam; è contra verò & tunc postea in concionibus suis quod dixerat Anastasius confirmare, & contra Deiparæ vocem disputare non destitit. Socrati planè consentit Evagrius, lib. 1. histor. cap. 2. ubi addit Nestorium, cum profisceretur Constantinopolim: Mopsuestia transisse, ibique cum Theodoro congressum, audita illius doctrina, à recta pietate deflexisse. At jam aliàs Theodori auditor fuerat Nestorius, venenumque altis visceribus demiserat. Quidni ergo potius dicatur cum Theodoro deliberasse de publicanda tandem hæresi, quod à se fausto exitu factum iri sperabat, postquam regiæ urbis Episcopatum adeptus esset?

Hoc Anastasii factum, quod post Socratem & Evagrium commemoravimus, non meminit S. Cyrillus, sed aliud simile, aut etiam pejus Dorothei cujusdam enarrat in sua ad Celestinum Pontificem contra Nestorium epistola. *Erant*, inquit, *Episcopus quidam, Dorotheus nomine, Constantinopoli, eadem quæ Nestorius sapiens & sentiens, vir questus causa adulationi impensè deditus, linguaque ad temeritatem usque, ut scriptum est, promptus. Hic dum frequens esset in Ecclesia populus, reverendissimo Nestorio in cathedra Constantinopolitana Ecclesiæ sedente, surrexit, & magna clataque voce inclamare ausus est: Si quis Mariam Deiparam dixerit, anathema sit. Mox ingens universi populi clamor, & discessio consecuta est. Nec solum contituit (Nestorius, ut S. Cyrillus narrat in alia epistola) cum hec illum loquentem audiret, verum eundem quoque ipsam ad mysticam communionem mox admisisit, mysteriorumque participem effecit. Quod etiam testatur idem Cyrillus sub finem citatæ ad Celestinum epistolæ, ubi ait, memoratum Dorotheum ut sic loqueretur, à Nestorio fuisse inductum, subornatumque.*

Tom. 3.
Conc. pag.
141.

Tom. 3.
Conc. pag.
141.

Hoc autem factum Dorothei non pugnat cum Anastasio facto: utrumque enim potuit contingere, & facile credimus contingisse, sed diverso tempore: sicut Anastasius prælocutus fuerit, & quasi præluserit fabulæ; unde nec tam durè locutus est: Dorotheus verò non nisi postea, cum ageretur tragedia, & hinc inde animi incaluerant, in blasphemum suum anathema eruperit. Hoc apertè S. Cyrillus significat in sua ad Celestinum epistola, ubi ait: *Cum verò fore sperabamus, ut medicinam admitteret, atque ab iis, quæ contra Christum docuerat, abstinere; comperimus hac nos spe frustratos esse, cum tale quid contingisset. Erat Episcopus quidam, &c. ut supra. Jam igitur contra Christum & Matrem ejus publicè insurrexerat Nestorius; jam ea de re ad Nestorium Cyrillus scripserat, illumque per litteras suas hortatus fuerat, ut à perversa illa doctrina, quam publicè tradebat, resipiscere, cum Dorotheus, ab eo inductus & subornatus, in Ecclesia coram frequenti populo protulit anathema adversus eos, qui Mariam Deiparam dicerent. Et tunc primum omnem emendationis Nestorii spem deposuit Cyrillus, cum tale Dorothei facinus, & Nestorii conniventiam auditione accepit.*

Tom. 3.
Conc. pag.
328. & 9.

Ante hæc homilia Nestorii, quas in Ecclesiæ Constantinopolitana publicè recitavit, & in quibus de, vel potius contra incarnationem differebat, ab ejus gregalibus, sumptibus non exiguis passim dispersæ fuerunt, & in Egyptum usque perlata. *Ubi autem leves quosdam homines in errorem abductos, retinebat ille (Nestorius) sentiret & loqueretur, an secus, anxie inter se disquirere cognovit Cyrillus, metuens ne*

Tom. 3.
Conc. col.
341. & 4.

Ec 3 forte